

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 459/2021-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou A | K | J | K s. r. o., Športová 2071/39, Nové Mesto nad Váhom, v mene ktorej koná advokát JUDr. Erik Magál, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu č. k. 3 T 5/2021 z 11. mája 2021 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Tost 27/2021 z 18. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na osobnú slobodu a bezpečnosť podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. 3 T 5/2021 z 11. mája 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie špecializovaného súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Tost 27/2021 z 18. mája 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť, prepustiť ho z väzby na slobodu a priznať mu finančné zadost'učinenie.

2. Sťažovateľ je väzobne trestne stíhaný pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona, pokračovací zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona v jednočinnom

súbehu s prečinom ohrozenia dôvernej skutočnosti a vyhradenej skutočnosti podľa § 353 ods. 1 Trestného zákona. Sťažovateľova väzba začala plynúť 22. októbra 2020. Dňa 20. apríla 2021 bola na sťažovateľa podaná obžaloba.

3. Uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 44/2020 z 10. novembra 2020, ktorým bolo rozhodnuté o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu špecializovaného súdu č. k. 7 Tp 3/2020 z 25. októbra 2020 o jeho vzatí do väzby, bolo nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 39/2021-45 z 22. júna 2021 zrušené a vec bola vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie konanie pre porušenie práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru z dôvodu nedostatku nestrannosti člena senátu najvyššieho súdu. Najvyšší súd následne uznesením č. k. 4 Tost 30/2021 zo 6. júla 2021 opätovne zamietol sťažnosti sťažovateľa a jeho manželky proti uzneseniu o jeho vzatí do väzby, ako aj jeho žiadosti o nahradenie väzby písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka a peňažnou zárukou. Sťažovateľ podal proti označenému (novému) uzneseniu ústavnú sťažnosť, ktorá je na ústavnom súde vedená pod sp. zn. Rvp 2041/2021.

4. Napadnutým uznesením špecializovaného súdu bol sťažovateľ ponechaný vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení účinnom v danom čase (ďalej len „Trestný poriadok“), jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu bola zamietnutá, jeho písomný sľub nebol prijatý a jeho väzba nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutým uzneseniam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

- a) napadnuté uznesenia sú nedostatočne odôvodnené, keď súdmi tvrdený dosah a vplyv jeho osoby ako bývalého špeciálneho prokurátora predstavuje len neurčitú a nejasnú úvahu bez reálneho základu. Nie je jasné, na ktoré konkrétne osoby by mal mať sťažovateľ v súčasnej dobe vplyv. Už vôbec nemožno akceptovať nezrozumiteľné úvahy o nečitateľných a utajených spletiach vzťahov a prípadnej aktivácii týchto vzťahov v prípade jeho prepustenia z väzby na slobodu;
- b) špecializovaný súd nemôže odkazovať na iné neukončené trestné konania, pretože takto porušuje zásadu prezumpcie neviny. Navyše, trestné stíhanie pre viac skutkov nemá žiaden konkrétny vplyv na obavu z kolúzneho správania;
- c) tzv. kolúznu väzbu nemožno odôvodňovať charakterom, resp. obsahom skutku a ani odkazom na postavenie sťažovateľa ako bývalého špeciálneho prokurátora. Výkon verejnej funkcie nemôže byť základom na odôvodnenie väzby;
- d) po podaní obžaloby odpadá možnosť jeho pôsobenia na svedkov. Navyše, niektoré výsluchy svedkov neboli napriek žiadosti sťažovateľa vykonané, a tak je neakceptovateľné, že by výsluchy týchto svedkov v konaní po podaní obžaloby mali zakladať dôvod na jeho väzbu;
- e) skutočnosť, že sťažovateľ disponuje informáciami v súvislosti s výkonom jeho funkcie, nemôže byť základom na existenciu väzobného dôvodu, pričom zánik funkcie špeciálneho prokurátora má vplyv aj na možnosť pokračovania v trestnej činnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, práva na osobnú slobodu a bezpečnosť podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu a svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru napadnutými uzneseniami.

7. Podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Ak teda ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením špecializovaného súdu

9. Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd k tejto časti ústavnej sťažnosti konštatuje, že proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu mal sťažovateľ v zmysle § 83 Trestného poriadku možnosť podať sťažnosť najvyššiemu súdu, v právomoci ktorého bolo posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností daného prípadu.

11. Vzhľadom na to ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

12. Ústavný súd na úvod tejto časti pripomína, že vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody. Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 465/2011). Ústavný súd preto nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak ich z ústavného hľadiska možno pokladať za akceptovateľné a udržateľné (IV. ÚS 333/08, II. ÚS 343/09).

13. Príslušné úvahy všeobecného súdu o splnení podmienok pre väzobné stíhanie obvineného by mali mať zákonný podklad vykladaný prísne reštriktívnym spôsobom a vyvedené vždy z povahy konkrétnej a individuálnej veci vrátane osoby obvineného, z jeho osobných pomerov, rozsahu potrebného dokazovania, z jeho náročnosti a pod. Do týchto úvah súdu sa ústavný súd cíti oprávnený zasiahnuť spravidla len vtedy, ak nie je rozhodnutie o väzbe podložené zákonným dôvodom buď vôbec, alebo ak tvrdené (a nedostatočne zistené) dôvody väzby sú v extrémnom rozpore s kautelami vyplývajúcimi z ústavného poriadku, prípadne s medzinárodnými zmluvami, ktorými je v tomto smere Slovenská republika viazaná (I. ÚS 348/2016).

14. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia, abstraktnosť úvah o vplyve jeho osoby, porušenie prezumpcie nevinoty, nemožnosť odôvodnenia kolúzneho väzby charakterom trestnej činnosti či jeho funkciou, podanie obžaloby a vypočutie svedkov a nedostatočné zohľadnenie zániku jeho funkcie (podrobnejšie bod 4 tohto uznesenia).

15. Ústavný súd na úvod pripomína, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00, I. ÚS 177/03). Požiadavku obsiahnutú v tomto článku nemožno definovať *in abstracto*, ale musí sa posúdiť podľa okolností každej veci vrátane toho, čo v sťažnosti uviedol sťažovateľ (I. ÚS 109/03). Ústavný súd preto v prípade čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02, I. ÚS 189/09).

16. Väzba je jedným z najzávažnejších zásahov do osobnej slobody a do práv obvineného. Vzhľadom na túto závažnosť vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu dbať o to, aby doba väzby obvineného neprekročila nevyhnutnú hranicu. Na tento účel patrí všeobecnému súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu

odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe. Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (I. ÚS 147/09, II. ÚS 94/2012).

17. Ústavný súd ďalej upozorňuje, že vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku, alebo okolnosti uvedené v ods. 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02). Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 465/2011). Príslušné úvahy súdu by mali pritom vyvodené vždy z povahy konkrétnej a individuálnej veci vrátane osoby obvineného, z jeho osobných pomerov, rozsahu potrebného dokazovania, z jeho náročnosti a pod. Do týchto úvah súdu sa ústavný súd cíti oprávnený zasiahnuť spravidla len vtedy, ak nie je rozhodnutie o väzbe podložené zákonným dôvodom buď vôbec, alebo ak tvrdené (a nedostatočne zistené) dôvody väzby sú v extrémnom rozpore s kautelami vyplývajúcimi z ústavného poriadku republiky, prípadne s medzinárodnými zmluvami, ktorými je v tomto smere Slovenská republika viazaná (I. ÚS 348/2016).

18. Ústavný súd už viackrát vyslovil, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, § 43). Každé pozbavenie osobnej slobody zároveň musí byť v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou [k tomu pozri rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Bozano v. Francúzsko z 18. 12. 1986, bod 54; rozsudok ESLP vo veci Benham v. Veľká Británia z 24. 9. 1992, rozsudok ESLP vo veci Herczegfalvy v. Rakúsko z 11. 5. 2004, rozsudok Veľkej komory ESLP vo veci Morsink v. Holandsko z 10. 6. 1996, bod 40; z novej judikatúry

rozsudok Veľkej komory EŠLP vo veci Stanev v. Bulharsko zo 17. 1. 2012, bod 143; rozsudok EŠLP vo veci L. M. v. Slovinsko z 12. 6. 2014, bod 121].

19. Ústavný súd preto nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak ich z ústavného hľadiska možno pokladať za akceptovateľné a udržateľné. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli vyprovokovať také prípadné rozhodnutia a postupy všeobecných súdov v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by v určitom štádiu trestného konania predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd. Z týchto hľadísk ústavný súd vychádzal aj v prejednávanom prípade.

20. Najvyšší súd a špecializovaný súd vo svojich rozhodnutiach (ktoré je potrebné vykladať vo vzájomnej jednote, pozn.) popísali dôvody kolúznei väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku u obvineného na s. 7 – 9 uznesenia špecializovaného súdu a na s. 26 – 28 uznesenia najvyššieho súdu. Ústavný súd nepovažuje za hospodárne tieto dôvody znova opakovať a pristúpi k ich hodnoteniu z pohľadu už rozvedených ústavných kritérií.

21. Ústavnú udržateľnosť právnej argumentácie všeobecných súdov vo vzťahu k väzobnému dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku je možné akceptovať iba čiastočne. Ak sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vytýka všeobecným súdom, že z ich strany ide iba o domnienky a dohady, ktoré na väzobné stíhanie nestačia, čiastočne je nutné tento argument akceptovať. Súčasťou rozhodnutí všeobecných súdov musí byť vždy konkrétna argumentácia týkajúca sa povahy dôkazov, ktoré je potrebné vykonať, prípadne konkrétna argumentácia týkajúca sa okolností svedčiacich o možnosti kolúzneho správania obvineného v zmysle predpokladov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Tie musia byť pritom konkretizované priamo vo vzťahu k obvinenému, čo evidentne z povahy veci vyžaduje primeranú mieru adresnosti a špecifickosti, aby tak tieto konkrétne skutočnosti neboli zameniteľné s inými skutočnosťami či so správaním iných osôb. Zároveň sa tak činí zadosť právu obvineného poznať konkrétne dôvody jeho väzobného trestného stíhania, aby tak mohol na ne reagovať a v rámci realizácie práva na obhajobu sa voči nim prípadne brániť. Všeobecné súdy sa týmto prístupom v prejednávanom prípade riadili nedôsledne.

22. Ústavný súd nemôže odobriť taký prístup všeobecných súdov pri odôvodňovaní potreby väzobného stíhania obvinených, keď tieto využívajú takú všeobecnú a abstraktnú povahu právnej argumentácie, ktorá bráni porozumieť, aké presné dôvody všeobecný súd priviedli k záveru o naplnení niektorého z väzobných dôvodov. V prejednávanom prípade tak napríklad výrazové prostriedky použité najvyšším súdom „... bude pôsobiť na iné na subjekty, ktoré by na jeho trestné konanie mohli mať a majú vplyv...“ neumožňujú urobiť si jasnú predstavu, aké subjekty mal najvyšší súd v tomto prípade na mysli. Ak nemožno z použitého výrazového prostriedku tieto subjekty stotožniť, logicky následne nie je ani možné posúdiť realnosť tejto obavy. Materiálne podmienky väzby v zmysle Trestného poriadku sa tak potom môžu javiť ako prázdne nádoby, do ktorých je možné naliať v podstate akýkoľvek obsah a vždy bude výsledný tvar (pri právnej argumentácii – záver) rovnaký. Právny diškurz tak stratí svoju komunikačnú hodnotu, keďže na takúto súdnu argumentáciu nebude môcť reagovať obvinený (čím sa obmedzia jeho obhajobné práva) a následne ani ústavný súd pri prípadnom prieskume na základe podanej ústavnej sťažnosti.

23. Rovnako ďalší argument najvyššieho súdu, v zmysle ktorého „... aj po vypočutí týchto osôb (svedkov všeobecne, pozn.) v prípravnom konaní reálne môže existovať záujem obvineného pôsobiť na už vypočutých svedkov (či už priamo alebo sprostredkovane) s cieľom modifikovať obsahy ich výpovedí“, nedovoľuje urobiť si konkrétnu predstavu o tom, akých svedkov má súd na mysli v tomto konkrétnom prípade (t. j. napríklad ich konkrétnym označením alebo napríklad pri väčšom počte aspoň označením skupiny svedkov, prípadne predmetu ich výsluchu, t. j. k čomu majú vypovedať). Inak sa takto všeobecne manifestovaná obava z ovplyvňovania svedkov javí iba ako záujem formálne splniť zákonné podmienky na väzbu obvineného. Už aj vo veci sp. zn. III. ÚS 33/2021 ústavný súd upozornil, že súd musí byť schopný uviesť mená svedkov, ktoré má obvinený ovplyvňovať, pričom ústavný súd nemá ani teraz dôvod ustupovať od podstaty tejto argumentácie (prirodzene determinovanej individuálnymi okolnosťami každej veci, pozn.).

24. Ústavný súd rovnako artikuluje svoje výhrady k tej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorej tento vo vzťahu k tzv. kolúznemu dôvodu väzby odkazuje na potrebu absolvovať ťažisko dokazovania v konaní pred súdom po podaní obžaloby. V tejto súvislosti dôvodí, že „len skutočnosť, že svedkovia boli už vypočutí, sama osebe nie je spôsobilá bez ďalšieho viesť k zániku dôvodov kolúznej väzby“, keďže „aj po vypočutí týchto osôb v prípravnom konaní reálne môže existovať záujem obvineného pôsobiť aj na už vypočutých svedkov (či už priamo alebo sprostredkovane) s cieľom modifikovať obsahy ich výpovedí“ (s. 27 napadnutého uznesenia, pozn.). Na tieto argumenty najvyšší súd plynule nadväzuje konštatovaním, že si uvedomuje, že len samotná skutočnosť, že je potrebné vypočuť svedkov a vykonať ďalšie dôkazy, „nemôže založiť existenciu dôvodov kolúznej väzby“, v prejednávacom prípade však „má ísť o vypočutie svedkov a vykonanie dôkazov špecificky previazaných a naviazaných na už usvedčujúce výpovede a iné dôkazy“. Už na prvý pohľad je zjavné, že táto argumentácia nie je s ohľadom na ústavnoprávne mantinely väzobného rozhodovania dostatočná. Najvyšší súd na jednej strane sám konštatuje, že len samotná potreba vypočuť svedkov či vykonať dokazovanie na odôvodnenie tzv. kolúznej väzby nestačí na presadenie názoru, že v tomto prípade k týmto okolnostiam pristupujú aj ďalšie podmienky, najvyšší súd ale uvádza argument, že má ísť „o vypočutie svedkov a vykonanie dôkazov špecificky previazaných a naviazaných na už usvedčujúce výpovede a iné dôkazy“.

25. Opäť aj v tomto prípade tak ide o využitie takej formy súdnej argumentácie, ktorá nedáva možnosť poznať dôvody, prečo je práve vec sťažovateľa iná od tých vecí, pri ktorých, ako tvrdí sám najvyšší súd, potreba vypočuť svedkov a vykonať ďalšie dôkazy nemôže založiť existenciu dôvodov kolúznej väzby. Totiž v každej jednej veci ide o vypočutie svedkov a vykonanie dôkazov špecificky previazaných a naviazaných na už usvedčujúce výpovede a iné dôkazy, keďže ide o prirodzený spôsob budovania mozaiky dôkazov vo vzťahu k predmetu trestného stíhania. Vo všeobecnosti nemožno mať výhrady k logike tejto interpretácie, ak ale má bez ďalšieho slúžiť na odôvodnenie kolúznej väzby, potom je táto interpretácia natolko povrchná, že prestáva byť ústavne udržateľná. Jej abstraktnosť totiž môže prerásť do takého patologického stavu, keď týmto spôsobom bude možné odôvodniť kolúznou väzbu počas celého trestného konania. Rovnaká formulácia sa totiž dá použiť pre každú jednu väzobnú vec bez toho, aby boli jasné osobitosti dokazovania v konkrétnom prípade. Všeobecný súd nemôže rezignovať na vysvetlenie špecifik dokazovania každej veci, čomu zodpovedá adresná reakcia na už vykonané dokazovanie a rovnako konkrétne vysvetlenie, aké dokazovanie sa ešte očakáva a aký je vzťah obvineného k jednotlivým dôkazným prostriedkom. Osobitne to platí pri rozhodovaní o väzbe po podaní obžaloby v konaní

pred súdom. Ak má u obvineného pretrvávajúť obava, že na určité (alebo aj na všetky) dôkazné prostriedky môže mať vplyv, je potrebné zrozumiteľne vysvetliť, na ktoré konkrétne a ako sa ten vplyv (minimálne v rovine rozumnej pravdepodobnosti) môže prejavovať, keďže vzťah obvineného a jednotlivých dôkazných prostriedkov zvyčajne nie je rovnakej kvality (v opačnom prípade by napríklad bolo možné odôvodniť kolúžnu väzbu aj vo vzťahu k takým dôkazným prostriedkom a dôkazom z nich získaným, ktorých obsah svedčí v prospech obvineného). Iba takto sa dá následne posúdiť, či ide o obavu reálnu alebo hypotetickú, ktorá sa už vymyká rozumnej pravdepodobnosti.

26. Podobnou vadou je čiastočne zaťažená aj argumentácia špecializovaného súdu, ktorého obsah napadnuté uznesenie najvyššieho súdu prostredníctvom využitého opravného prostriedku preskúmava. Ak sa na s. 9 uvádza, že sťažovateľ má nielen dosah a vplyv na už vypočutých svedkov v tejto trestnej veci, ale aj na ďalšie osoby, ktoré ešte neboli vypočuté v procesnom postavení svedkov, ale vypočutie ktorých obvinený v konaní pred súdom navrhuje, je žiaduce v tomto štádiu trestného konania uviesť, o akých konkrétnych svedkov v danom prípade ide. Zjavne na to nemôže stačiť všeobecné konštatovanie, že ide „... o prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR, ale aj zamestnancov tohto úradu – ktorí boli podriadení a ku ktorým bol (sťažovateľ, pozn.) preukázateľne v pozícii nadriadeného a ktorí teda boli v rôznej miere na jeho konaní a rozhodovaní závislí a môžu byť k obvinenému vo vzťahu rôznej intenzity a kvality“. Náležitá úcta k základným právam a slobodám pri rozhodovaní o väzbe sa nemá potenciál prejavovať ani pri konštatovaní, že sťažovateľ ako bývalý špeciálny prokurátor, a teda „ako osoba s dosahom a vplyvom na osoby tiež s náležitým dosahom a vplyvom v obdobnom mocenskom postavení, zosieťované a poprepávané v nečitateľnej a nie úplne prehľadnej (účelovo utajovanej a zámerne skrývanej) spleti vzťahov, môže tieto kontakty po prepustení z väzby zaktivovať neodkontrolovateľnými spôsobmi a formami...“. Ústavný súd v rámci súdneho dialógu v tejto súvislosti upriamuje pozornosť všeobecných súdov na skutočnosť, že takto formulované dôvody väzby nemôžu aspirovať na to, aby boli ústavným súdom posúdené ako ústavne súladné.

27. Na druhej strane ale ústavný súd odobruje názor, že o konkrétnu skutočnosť, ktorá by opodstatňovala obavu z kolúžneho správania obvineného, ide nielen vtedy, pokiaľ obavu z takého správania zadal svojim konaním samotný obvinený, ale aj pokiaľ existuje určitá objektívna konštelácia, ktorá zahŕňa nielen osobu páchatel'a, ale všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu vrátane štádia trestného konania (napr. m. m. v Českej republike IV. ÚS 207/99). Na tieto argumentačné východiská napokon správne upozornil vo svojom odôvodnení aj špecializovaný súd (s. 8 uznesenia špecializovaného súdu, pozn.) a v okolnostiach prejednávanej veci v odôvodnení svojho uznesenia súčasne vysvetlil, že v čase rozhodovania súdu o väzbe aj naďalej zistil pretrvávajúce obavy z kolúžneho konania obvineného „vzhladom na jeho osobu, osobné pomery a najmä tiež okolnosti zažalovaného prípadu...“. V tejto súvislosti súd zbral do úvahy predovšetkým závažnosť žalovaných skutkov, dobu, po ktorú mali byť obvineným páchané, ako aj spôsob, akým mali byť skutky vykonávané, rovnako ako aj skutočnosť, že minimálne jedného zo skutkov sa mal dopustiť v súvislosti s existenciou zločineckej skupiny a ako verejný činiteľ – špeciálny prokurátor. Najvyšší súd na túto argumentáciu nadviazal na s. 26 a 27 napadnutého uznesenia, kde poukázal na skutočnosť, že „u obvineného boli pri obmedzení jeho osobnej slobody zaistené listiny súvisiace s rôznymi trestnými vecami, čo v skutku evokuje dojem, že obvinený sa snažil ovplyvňovať rôzne veci“. Súčasne najvyšší súd prízvukoval, že k trestnej činnosti malo dochádzať pri výkone funkcie špeciálneho prokurátora a prostredníctvom kontaktov

obvineného, ktoré sú aj po zániku funkcie špeciálneho prokurátora aktuálne. Obvinený je podľa najvyššieho súdu podozrivý z viacerých konaní, pričom „počet skutkov a ich závažnosť na dôveryhodnosť systému, ale i verejný život, predstavuje konkrétne skutočnosti, ktorými je možné odôvodniť podozrenie z kolúzných aktivít“. Ústavný súd v tejto súvislosti dodáva, že táto časť argumentácie všeobecných súdov vo vzťahu k pretrvávajúcim dôvodom tzv. kolúznej väzby je primerane, zrozumiteľne a logicky odôvodnená a neobsahuje žiadne argumentačné defekty, ktoré by nasvedčovali zjavnému omylu alebo evidentnej nezákonnosti. Ústavný súd tak v tejto časti nenašiel v danom štádiu trestného konania dôvod spochybniť ústavnú udržateľnosť tejto argumentácie, avšak opäť prízvukuje, že je potrebné vyvinúť maximálne úsilie na to, aby takto vyvedené dôvody väzby boli vysvetlené s maximálnym možným dôrazom na ich kontext, aby tak bolo možné objektívne poznať, z akých argumentov súd vychádzal, a umožniť tak obhajobe reálne uplatnenie jej obhajobných práv na účel ovplyvnenia výsledku rozhodovania súdu.

28. Ak sťažovateľ v ústavnej sťažnosti na svoju podporu poukazuje na nález vo veci č. k. III. ÚS 33/2021 z 13. mája 2021, v tejto súvislosti je namieste konštatovať, že konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu z kolúzných aktivít obvineného sú v tomto prípade v akceptovanej časti popísané komplexnejšie v súvislostiach (pozri predchádzajúca argumentácia, pozn.) a dôvod tzv. kolúznej väzby nie je vykreslený len cez prizmu popisu skutku či charakteru trestnej činnosti, pre ktorú je obvinený trestne stíhaný. Nad rámec uvedeného ústavný súd pripomína, že aj vo veci sp. zn. III. ÚS 33/2021 upozornil, že charakter trestnej činnosti pri jej organizovaných formách predstavuje zvýšené riziko kolúzneho správania obvineného (Štvrtecký proti Slovensku, ods. 61; Podeschi proti San Marínu, ods. 149), i keď s dodatkom, že aj v takom prípade sa musia v primeranom rozsahu rešpektovať štandardy, ktoré ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti zohľadňuje.

29. Ak sťažovateľ ďalej tvrdí, že súdy nemôžu pri rozhodovaní o väzbe odkazovať na iné neukončené trestné konania z dôvodu možného porušenia prezumpcie neviny a že trestné stíhanie pre viac skutkov nemá žiaden vplyv na obavu z kolúzneho konania, ústavný súd konštatuje, že tieto argumenty boli najvyšším súdom uvedené ako podporné argumenty pri posúdení osoby sťažovateľa a jeho zapojenia do už spomínanej siete (ďalšie trestné konania proti sťažovateľovi sa týkajú trestných činov kvalifikovaných obdobne, resp. rovnako ako v tejto veci, pozn.) pri rozhodovaní o jeho väzbe, na čom nemožno badať neprimeraný zásah do prezumpcie neviny. Nejde teda o odkaz na iné odsúdenia sťažovateľa, ale na dôvodné podozrenie zo spáchania iných trestných činov pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa ako jedného z faktorov pri posúdení jeho osoby a jeho údajné zapojenia do už spomínanej siete. Podobne ani trestné stíhanie pre viac skutkov *ipso facto* neznamená založenie väzobného dôvodu, avšak môže predstavovať v konkrétnych okolnostiach jeden z relevantných aspektov prípadu, ako na to poukázal aj najvyšší súd v tejto veci. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že špecializovaný súd argumentačne vyvážené pri hodnotení osoby sťažovateľa výslovne odkázal na dlhé obdobie riadneho spôsobu vedenia života a jeho bezúhonnosť, čo si osvojil aj najvyšší súd v napadnutom uznesení.

30. Pokiaľ ide o dôvody tzv. preventívnej väzby, najvyšší súd sa im venoval na s. 28 – 29 napadnutého uznesenia v nadväznosti na odôvodnenie špecializovaného súdu zo s. 8 – 9 jeho uznesenia. Všeobecné súdy v predmetnom ohľade medzi hlavnými argumentmi pre jej ďalšie trvanie upriamili pozornosť na osobu obvineného a funkciu, ktorú v čase stíhanej trestnej činnosti zastával, dobu trvania údajnej protiprávnej činnosti, motív a cieľ jeho konania, početnosť skutkov,

ktoré sa sťažovateľovi kladú za vinu a ktoré mu mali prinášať aj nelegálne zisky. Pokiaľ všeobecné súdy dospeli k záveru, že i zánik funkcie špeciálneho prokurátora, ktorou argumentuje sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti, nemusí v okolnostiach prejednávanej veci stačiť na oslabenie obavy či už kolúzneho konania, prípadne z obavy z pokračovania v trestnej činnosti, tento záver možno v rámci už uvedených skutočností v tomto štádiu trestného konania hodnotiť ako ústavne udržateľný. Ústavný súd tak konštatuje, že napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov v tejto veci nepredstavujú takú interpretáciu a aplikáciu podústavného práva, ktorá by vybočovala z ústavno-konformného výkladu ústavných podmienok obmedzenia osobnej slobody väzbou.

31. Ústavný súd na záver pripomína, že jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne závery príslušných väzobných rozhodnutí, ale preskúmať, či závery v nich uvedené sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné (IV. ÚS 333/08, II. ÚS 343/09). Povedané inak, úlohou ústavného súdu nie je samostatne posúdiť existenciu väzobných dôvodov sťažovateľa v pozícii inštančne nadriadeného súdu a porovnať svoje zistenia so závermi všeobecných súdov, ale presvedčiť sa, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dáva dostatočný základ na väzobné stíhanie sťažovateľa, a to s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu i na všetky sťažovateľom prezentované relevantné námietky. Ako už bolo v podrobnostiach konštatované, závery najvyššieho súdu nateraz obstoja.

32. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

33. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľa už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu